

Súd: Krajský súd Prešov
Spisová značka: 6Co/117/2019
Identifikačné číslo súdneho spisu: 8118204210
Dátum vydania rozhodnutia: 13. 02. 2020
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Viera Kandriková
ECLI: ECLI:SK:KSPO:2020:8118204210.1

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Krajský súd v Prešove v senáte zloženom z predsedníčky senátu JUDr. Viery Kandrikovej a členov senátu JUDr. Branislava Brezu a JUDr. Michala Boroňa v spore žalobkyne: L. F., Z.. XX.XX.XXXX, B. A. X, XXX XX X., právne zastúpenej JUDr. Igorom Šafrankom, advokátom, so sídlom ul. Sov. hrdinov 163/66, 089 01 Svidník, proti žalovanému: PROFI CREDIT Slovakia, s.r.o., so sídlom Pribinova 25, 824 96 Bratislava, IČO: 35 792 752, právne zastúpený: Advokátska kancelária JUDr. Andrea Cviková, s.r.o., Kubániho 16, 811 04 Bratislava, IČO: 47 233 516, v konaní o primerané finančné zadostučinenie vo výške 500 eur, o odvolaní žalovaného proti rozsudku Okresného súdu Prešov zo dňa 28.08.2019 č.k. 14Csp/70/2018-50 takto jednohlasne

rozhodol:

- I. Potvrďuje sa rozsudok vo výrokoch I. a III.
- II. Náhrada trov odvolacieho konania sa stranám sporu nepriznáva.

odôvodnenie:

1. Napadnutým rozsudkom Okresný súd Prešov (ďalej len „súd prvej inštancie“) rozhodol takto, cit.:

„I. žalovaný je p o v i n n ý zaplatiť žalobkyni sumu 250 EUR, v lehote do 3 dní odo dňa právoplatnosti tohto rozsudku,

II. v prevyšujúcej časti žalobu z a m i e t a ,

III. p r i z n á v a žalobkyni nárok na náhradu trov konania voči žalovanému v rozsahu 100 % z priznanej istiny s tým, že o výške tejto náhrady rozhodne súd prvej inštancie samostatným uznesením po právoplatnosti rozhodnutia, ktorým sa konanie končí.“

2. Rozhodnutie odôvodnil právne ustanoveniami § 1 ods. 1, 3 ods. 3 a 5 zákona č. 250/2007 Z. z. o ochrane spotrebiteľa.

3. V odôvodnení súd prvej inštancie uviedol, že žalobkyňa úspešne uplatnila porušenie jej práva ustanoveného osobitným predpisom v konaní vedenom na tamomšom súde pod sp. zn. 12Csp/57/2016, v dôsledku čoho bolo súdom určené, že dohoda o zrážkach zo mzdy je neplatná. Podľa názoru súdu prvej inštancie bol naplnený základný predpoklad uplatneného nároku na finančné zadostučinenie, a to, že boli porušené práva žalobkyne ako spotrebiteľa vyplývajúce z osobitných právnych noriem slúžiacich na ochranu spotrebiteľov. Pokiaľ ide o námietku retroaktívneho uplatňovania zákona č. 250/2007 Z.z., k tomu súd prvej inštancie uviedol, že k porušovaniu práv žalobkyne ako spotrebiteľky dochádzalo v prejednávanom prípade kontinuálne od doby uzatvorenia zmluvy, počas celej doby jej platnosti, a to aj za účinnosti zákona č. 250/2007 Z.z. o ochrane spotrebiteľa. Žalobkyňa sa v rámci výsluchu pred

súdom vyjadrila, že dlhodobá realizácia zrážok ju finančne vyčerpávala a spôsobovala jej stres, a táto situácia bola vyriešená až vydaním neodkladného opatrenia, ktorým sa zastavili zrážky zo mzdy. Zároveň poukázal na to, že žalobkyni bol poskytnutý úver vo výške 38.000 Sk, t.j. 1.261,37 eura a iba na základe zrážok zo mzdy jej bola zrazená suma 2.630,30 eura a dobrovoľnými splátkami zaplatila ešte sumu 737,69 eura, teda pri výške mesačnej splátky 2.778 Sk a počte splátok 24, by celková suma predstavovala výšku 2.213,10 eura a žalovaná celkovo zaplatila sumu 3.367,99 eura. Súd považoval sumu vo výške 250 eura za primeranú aj s ohľadom na celkovú sumu, ktorá bola žalobkyni zrazená na základe dohody o zrážkach, ako aj s ohľadom na to, že žalovaný si vo vzťahu k žalobkyni už aj uplatnil zrážky zo mzdy na základe neplatnej dohody a vyvolal u nej stav právnej neistoty, ktorý musela riešiť podanou žalobou. V prevyšujúcej časti žalobu o zaplatenie primeraného finančného zadostučinenia zamietol.

4. O trovách konania súd prvej inštancie rozhodol na základe ustanovení § 255 ods. 1 a 2 a § 262 ods. 1 zákona č. 160/2015 Z. z. Civilného sporového poriadku (ďalej len „CSP“), pričom keďže rozhodnutie v danom prípade záviselo od úvahy súdu, priznal úspešnej žalobkyni nárok na náhradu trov konania v rozsahu 100 %, avšak iba z priznanej istiny vo výške 250 eur.

5. Proti tomuto rozsudku v rozsahu výrokov I. a III. podal žalovaný v zákonnej lehote odvolanie z dôvodov podľa § 365 ods. 1 písm. b), d), f) a h) CSP. Namietal, že konajúci súd založil rozhodnutie na iných skutkových záveroch, ako sú uvedené v žalobe. Konkrétne svoje závery spojil s tvrdeniami žalobkyne na pojednávaní, ktoré však (čo do obsahu) predstavujú zmenu skutkových tvrdení a ich podstatné doplnenie a z procesného hľadiska predstavujú zmenu žaloby (§ 140 ods. 2 CSP). Tento záver potvrdzuje samotný obsah napádaného rozsudku, ktorý vychádza výlučne z tvrdení uvádzaných na pojednávaní (a nie v žalobe). Súd prvej inštancie pritom o žiadnej zmene žaloby v zmysle podstatného doplnenia skutkových tvrdení nerozhodoval, hoci tak urobiť jednoznačne mal. Na základe obsahu a záverov uvádzaných v rozsudku 12Csp/57/2016 nebolo preukázané žiadne porušenie práva, ktoré by zakladalo nárok na finančné zadostučinenie. Iné tvrdenia, ktoré boli prezentované v konaní, neboli dôvodom žiadneho súdneho rozhodnutia, ktoré by predstavovalo rozhodnutie o porušení práv žalobkyne a preto v konaní nebol osvedčený a preukázaný predpoklad pre vznik nároku na finančné zadostučinenie. Namietal tiež rozhodnutie o výške primeraného finančného zadostučinenia. Súd rozhodnutie o sume 250 eur neodôvodnil žiadnymi závermi vzťahujúcimi sa k záverom z právoplatného rozhodnutia, od ktorého žalobkyňa odvodzovala svoj nárok (rozsudok sp.zn. 12Csp/57/2016). Nie je teda preskúmateľné, z akých dokázaných skutočností vychádzal, vo vzťahu ku ktorým posudzoval primeranosť žalovaného nároku a pod. Navrhol, aby odvolací súd zmenil napadnutý rozsudok, žalobu zamietol a žalovanému priznal právo na náhradu 100 % trov právneho zastúpenia.

6. Krajský súd v Prešove ako súd odvolací (§ 34 CSP) po zistení, že odvolanie bolo podané v zákonom stanovenej lehote (§ 362 ods. 1 CSP), oprávnenou osobou (§ 359 CSP) proti rozhodnutiu, proti ktorému je odvolanie prípustné (§ 355 CSP), preskúmal rozhodnutie v napadnutej časti, ako aj konanie mu predchádzajúce v zmysle zásad vyplývajúcich z ust. § 379 a nasl. CSP, bez nariadenia pojednávania (§ 385 CSP a contrario) s tým, že miesto a čas vyhlásenia rozsudku oznámil na úradnej tabuli súdu a webovej stránke odvolacieho súdu a dospel k záveru, že odvolanie žalovaného nie je dôvodné.

7. So zreteľom na obsah odvolania žalovaného bol v odvolacom konaní preskúmaný výrok napadnutého rozsudku, ktorým súd prvej inštancie žalobe v časti vyhovel, ako aj súvisiaci výrok o trovách konania. Keďže výrok, ktorým súd žalobu čiastočne zamietol, žalobkyňa v odvolaní nenapadla, nebol preto v odvolacom konaní predmetom preskúmania a ako taký nadobudol právoplatnosť.

8. Podľa § 140 ods. 1 až 3 CSP, zmena žaloby je návrh, ktorým sa rozširuje uplatnené právo alebo sa uplatňuje iné právo. Zmenou žaloby je i podstatná zmena alebo doplnenie rozhodujúcich skutočností tvrdených v žalobe. Za zmenu žaloby sa nepovažuje úkon žalobcu, ktorým mení uplatnený nárok, ak určitý spôsob usporiadania vzťahu medzi stranami vyplýva z osobitného predpisu.

9. Žalovaný namietal, že tvrdenia žalobkyne na pojednávaní, čo do obsahu predstavujú zmenu skutkových tvrdení a ich podstatné doplnenie a z procesného hľadiska predstavujú zmenu žaloby.

10. V prípade podstatnej zmeny alebo doplnenia rozhodujúcich skutočností tvrdených v žalobe žalobkyňa opiera svoj nárok o nové skutočnosti, ktoré sú rozhodné pre uplatnený nárok. Nedochoádza

však k zmene žalobného petitu. O zmenu v skutkovom stave však nepôjde vtedy, ak dôjde síce ku zmene právneho dôvodu (napr. nepôjde o zaplatenie dlžného nájomného, ale pre neplatnosť zmluvy o vydanie bezdôvodného obohatenia), ale bez zmeny v skutkovom stave. Je totiž vecou súdu, aby tvrdený skutkový stav podradil pod hmotnoprávnu normu, ktorá tomuto skutkovému stavu zodpovedá. Prekročením návrhu a porušením dispozičného princípu by bolo priznanie iného plnenia, ako toho, ktoré žalobca v žalobnom petite požadoval, alebo priznanie plnenia na základe iného skutkového stavu, ako toho, ktorý tvrdil žalobca v žalobe a bol predmetom dokazovania v súdnom konaní. (rozsudok Najvyššieho súdu ČR z 31.07.2003, sp. zn. 25Cdo/1934/2001).

11. Za zmenu žaloby nemožno považovať doplnenie alebo spresnenie skutkového stavu, ani návrh na vykonanie dôkazov; tie možno považovať za prostriedky procesného úroku a obrany (pozri § 149 CSP). Žalobkyňa na pojednávaní konanom dňa 28.08.2019 doplnila skutkový stav ohľadne procesu uzavierania Dohody o zrážkach zo mzdy so žalovaným, vzhľadom na závery súdu v rozsudku zo dňa 14.09.2017, č. k. 12Csp 57/2016-88, o ktorý oprela žalobkyňa svoj nárok na primerané finančné zadosťučinenie. Súd v danom rozsudku konštatoval, že z obsahu dohody o zrážkach zo mzdy nie je zrejmé, že by pred jej uzavretím bola žalobkyňa poučená o následkoch jej uzavretia a ani to, že by mala možnosť túto dohodu odmietnuť. Na základe uvedeného odvolací súd dospel k záveru, že súd prvej inštancie nebol povinný rozhodnúť o zmene žaloby.

12. V prejednávanej veci je predmetom konania nárok žalobkyne vyplývajúci z ust. § 3 ods. 5 zákona č. 250/2007 Z. z. o ochrane spotrebiteľa. Citované ustanovenie zákona o ochrane spotrebiteľa upravuje právo spotrebiteľa žiadať primerané finančné zadosťučinenie v prípade, ak na súde úspešne uplatní porušenie svojho práva, a to od toho, kto za toto porušenie práva zodpovedá. Cieľom finančného zadosťučinenia je dovŕšenie ochrany porušeného práva spôsobom, ktorý vyžaduje poskytnutie vyššieho stupňa ochrany. Jediným predpokladom pre uplatnenie práva na primerané finančné zadosťučinenie je porušenie práva alebo povinnosti ustanovenej týmto zákonom a osobitnými predpismi. Zákon teda nevyžaduje pre vznik tohto práva, aby spotrebiteľovi bola privodená nejaká ujma. Postačuje, ak k takémuto porušeniu práva alebo povinnosti dôjde.

13. Inštitút primeraného finančného zadosťučinenia môže na účely ochrany spotrebiteľa naplniť požiadavku účinného a odradzujúceho prostriedku ochrany. Tak právna teória, ako aj aplikačná prax spájajú inštitút náhrady škody výlučne so znížením majetku a ušlým ziskom. Náhrada škody ako inštitút súkromného práva v podmienkach Slovenskej republiky a konštantnej judikatúry sleduje výlučne reparačnú funkciu. Pre porovnanie sankčná funkcia náhrady škody (punitive damages v práve USA a exemplary damages v práve Veľkej Británie) je taká náhrada škody, ktorej cieľom nie je kompenzovať žalobcu, ale skôr potrestať žalovaného za protiprávne konanie, ktorého sa dopustil vo vzťahu k žalobcovi a ktorým žalobcovi spôsobil škodu a odradiť odporcu alebo akúkoľvek tretiu osobu od opakovania takéhoto konania v budúcnosti. Sankčná náhrada škody teda trestá a súčasne pôsobí preventívne. Jazyk európskych predpisov a judikatúry akcentuje najmä druhú funkčnú zložku sankčnej náhrady škody, teda funkciu preventívnu (porov. najmä používanie adjektíva "odradzujúci").

14. A tak práve inštitút relatívnej náhrady nemajetkovej ujmy môže byť prostriedkom ochrany na doplnenie o preventívne účinky pred diskrimináciou. V zmysle judikatúry ESD a antidiskriminačných smerníc musia byť sankcie za diskriminačné správanie „účinné, primerané a odradzujúce“.

15. K uplatneniu práva na primerané finančné zadosťučinenie nemôže dôjsť kedykoľvek. Toto právo vzniká v zmysle ust. § 3 ods. 5 zákona č. 250/2007 Z. z. o ochrane spotrebiteľa v znení neskorších predpisov po tom čo zo strany spotrebiteľa dôjde k úspešnému uplatneniu porušenia práva alebo povinností na súde. Či došlo k úspešnému uplatneniu porušenia práva alebo povinností na súde, vyplynie až z právoplatného rozhodnutiu súdu vydaného vo veci samej

16. Vo veci sp. zn. 12Csp/57/2016 Okresného súdu Prešov sa žalobkyňa domáhala voči žalovanému uloženia povinnosti zdržať sa použitia dohody o zrážkach zo mzdy (iných príjmov dlžníka č. XXXXXXXXXXXX zo dňa 30.10.2017 k zmluve o revolvingovom úvere č. XXXXXXXXXXXX zo dňa 30.10.2007, zavretej medzi žalobkyňou a žalovaným na výkon zrážok zo mzdy. Vo vzťahu k uplatnenému nároku mala žalobkyňa v konaní plný úspech. Rozsudok Okresného súdu Prešov zo dňa 14.09.2017, č. k. 12Csp 57/2016-88 nadobudol právoplatnosť a vykonateľnosť dňa 04.11.2017. Právoplatným ukončením konania vo veci 12Csp/57/2016 Okresného súdu Prešov bol naplnený

predpoklad úspešného uplatnenia porušenia práva alebo povinnosti umožňujúci žalobkyni požadovať od žalovaného právo na primerané finančné zadosťučinenie. Žaloba o primerané finančné zadosťučinenie bola podaná dňa 19.04.2018.

17. V prípade žalovaného, ako to vyplýva z rozsudku č.k. 12Csp/57/2016-88 zo dňa 14.09.2017 Okresného súdu Prešov, s ktorým sa súd prvej inštancie oboznámil aj v tomto konaní, išlo o závažné porušenie práv a povinností zameraných na ochranu spotrebiteľa, keď neboli splnené zákonné podmienky podľa § 5a ods. 1 zákona č. 250/2007 Z. z. o ochrane spotrebiteľa. Súd konštatoval, že z obsahu dohody o zrážkach zo mzdy nie je zrejmé, že by pred jej uzavretím bola žalobkyňa poučená o následkoch jej uzavretia a ani to, že by mala možnosť túto dohodu odmietnuť. Vzhľadom na uvedené dospel k záveru, že dohoda o zrážkach zo mzdy je neplatný právny úkon. Odvolací súd, vzhľadom na spotrebiteľom úspešné uplatnenie porušenia práva voči dodávateľovi uvádza, že súd prvej inštancie správne postupoval, keď žalovanému uložil povinnosť zaplatiť žalobkyni primerané finančné zadosťučinenie.

18. Pri rozhodovaní o primeranom finančnom zadosťučinení treba vychádzať z toho, že toto má plniť jednak funkciu satisfakčnú, jednak funkciu sankčnú tak, aby dostatočne odradzovalo od získavania plnení z neplatných právnych úkonov týkajúcich sa spotrebiteľských zmlúv a jednak to treba chápať ako odmenu za to, že spotrebiteľ sa pustil do sporu s nepochybne ekonomicky a právne silnejším porušovateľom spotrebiteľských práv. Za stavu, že cieľom existencie inštitútu finančného zadosťučinenia je okrem iného mať reálny a efektívny odradzujúci účinok vo vzťahu k dodávateľovi od upustenia, recidívy porušovania spotrebiteľských práv, odvolací súd sa stotožňuje so súdom prvej inštancie, že priznaná suma finančného zadosťučinenia 250 eur je postačujúca. Odvolací súd má za to, že takéto finančné zadosťučinenie vo výške 250 eur vo vzťahu k žalobkyni ako spotrebiteľovi nepredstavuje neopodstatnené a neprimerané obohacovanie sa, či duplicitné uplatňovanie nároku spotrebiteľa. Základom pre určenie sumy peňažného zadosťučinenia je primeranosť a súd túto sumu určí na základe vlastnej úvahy. Je teda posudzovaná podľa subjektívnej povahy a zohľadňuje všetky skutočnosti, čo viedli spotrebiteľa k podaniu žaloby o priznanie primeraného finančného zadosťučinenia.

19. Odvolací súd považuje rozsudok súdu prvej inštancie za vecne správny a preskúmateľný. Súd prvej inštancie vysvetlil, z akých dôvodov žalobe čiastočne o vydanie primeraného finančného zadosťučinenia vyhovel (tak v prípade nároku i výšky), odôvodnenie jeho rozhodnutia zodpovedá kritériám odôvodnenia, ktoré sú upravené v § 220 ods. 2 CSP. Nie je možné konštatovať, že by rozhodovacím procesom došlo k odňatiu možnosti žalovaného konať pred súdom a k porušeniu práva na spravodlivý súdny proces. Za odňatie možnosti konať pred súdom a za porušenie práva na spravodlivý súdny proces nie je možné považovať to, ak súd prvej inštancie neodôvodní svoje rozhodnutie podľa predstáv odvolateľa.

20. Súd prvej inštancie správne postupoval, keď žalobkyni priznal plnú náhradu konania, keďže žalobkyňa bola úspešná čo do základu nároku na priznanie finančného zadosťučinenia, pričom celková výška finančného zadosťučinenia spočívala v úvahe súdu. Z tohto dôvodu má žalobkyňa nárok na náhradu trov prvoinštančného konania v plnom rozsahu tak, ako je to uvedené vo výrokovej časti rozsudku súdu prvej inštancie.

21. Za toho stavu odvolací súd napadnutý rozsudok vo výrokoch I. a III. ako vecne správny potvrdil (§ 387 ods. 1 a 2 CSP).

22. O trovách odvolacieho konania bolo rozhodnuté podľa § 396 ods. 1 CSP v spojení s ust. § 255 ods. 1 CSP. Dôvodom takéhoto rozhodnutia o trovách bola skutočnosť, že žalobkyňa bola úspešná, no v priebehu odvolacieho konania jej žiadne preukázateľné trovy nevznikli a žalovanému ako procesne neúspešnej strane nárok na náhradu trov odvolacieho konania nevznikol. Odvolací súd vychádza z čl. 17 Základných princípov CSP zakotvujúceho procesnú ekonomiu. Rozhodovanie postupom najskôr podľa § 262 CSP v spojení s ust. § 396 ods. 1 CSP o priznaní nároku strane na náhradu trov konania a následne súdom prvej inštancie o výške náhrady trov konania za situácie, keď oprávnenej strane žiadne trovy konania nevznikli, by bolo zjavne nielen nerozumné, ale i v rozpore so zásadou hospodárnosti civilného súdneho konania.

23. Toto rozhodnutie bolo prijaté senátom odvolacieho súdu pomerom hlasov 3:0.

Poučenie:

Proti tomuto rozsudku odvolanie nie je prípustné.

Proti rozhodnutiu odvolacieho súdu je prípustné dovolanie, ak to zákon pripúšťa (§ 419 CSP) v lehote dvoch mesiacov od doručenia rozhodnutia odvolacieho súdu oprávnenému subjektu na súde, ktorý rozhodoval v prvej inštancii. Ak bolo vydané opravné uznesenie, lehota plynie znovu od doručenia opravného uznesenia len v rozsahu vykonanej opravy (§ 427 ods. 1 CSP).

Dovolateľ musí byť s výnimkou prípadov podľa § 429 ods. 2 v dovolacom konaní zastúpený advokátom.

Dovolanie a iné podania dovolateľa musia byť spísané advokátom (§ 429 ods. 1 CSP).

V dovolaní sa popri všeobecných náležitostiach podania uvedie, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa toto rozhodnutie napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (dovolacie dôvody) a čoho sa dovolateľ domáha (dovolací návrh) (§ 428 CSP).